

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
16/382-

Dato
12.1.2017

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

I dette tildelingsbrevet meddeles Landbruks- og matdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for Forskningsrådet i 2017. Prop. 1 S (2016-2017) for Landbruks- og matdepartementet ble behandlet i Stortinget 17. desember 2016 på grunnlag av Innst. 12 S (2016-2017).

Kap. 1 Innledning

Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop. 1 S (2016-2017) fra Landbruks- og matdepartementet.

Regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer fremgår av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2015 – 2024). Innenfor Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde vektlegges forskning som kan styrke næringens konkurransekraft, gi økt verdiskaping og bidra til å løse sektorrelevante samfunnsutfordringer innenfor områdene "Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv", "muliggjørende teknologier" og "klima, miljø og miljøvennlig energi".

Kap. 2 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt følgende mål for Forskningsrådet:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer

4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Det vises til Prop. 1 S (2016-2017) fra Kunnskapsdepartementet, samt Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement for nærmere omtale av mål, strategiske områder og styringsinformasjon for 2017, og hvordan rapportering skal foregå.

Kap. 2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet

Forskning, innovasjon og kompetanse skal bidra til at de overordnede landbruks- og matpolitiske målene – matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk – blir nådd. Landbruks- og matdepartementet legger vekt på målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon, og at kunnskap og kompetanse gjøres lett tilgjengelig for næring og forvaltning. I tillegg er en effektiv og sterk instituttsektor viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning.

Alle de fem målene for Forskningsrådet er viktige for Landbruks- og matdepartementets tildelinger. Når det gjelder departementets tematiske prioriteringer, er det særlig *Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet* og *Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer* som støtter opp under departementets sektorpolitiske prioriteringer. Landbruks- og matdepartementet er opptatt av at Forskningsrådet bidrar til;

- Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon
- At kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning
- En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre

Dette er nærmere omtalt nedenfor.

Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon

Departementets tildelinger til Forskningsrådet skal fremskaffe kunnskap på prioriterte landbruks- og matpolitiske områder. Forskning skal legge grunnlaget for stabil leveranse av trygg kvalitetsmat, økt lønnsomhet og næringsutvikling. For 2017 legger departementet særlig vekt på forskning som kan bidra til mer effektiv og bærekraftig produksjon og utnyttelse av næringens mange fornybare biologiske ressurser, gjennom å styrke innsatsen på bioøkonomi. En helhetlig tilnærming til bioøkonomien skal bidra til å løse samfunnsutfordringer knyttet til områder som matsikkerhet, klima, miljø, energi og ressurstilgang. Satsingen, som skal ses i sammenheng med regjeringens bioøkonomistrategi *Kjente ressurser – uante muligheter*, skal gi prioritet til tiltak som antas å kunne ha en nasjonal effekt både på verdiskaping og sysselsetting, reduserte klimautslipp og mer effektiv og bærekraftig ressursutnyttelse. For å sikre nødvendig samarbeid på tvers av etablerte næringer, sektorer og fagområder, bes Forskningsrådet legge til rette for samarbeid, inkludert fellesutlysninger mellom relevante programmer. Slikt samarbeid vil blant annet være sentralt for å ta ut blågrønne synergier i form av teknologioverføring med mer.

God konkurransekraft for norsk matproduksjon er avhengig av at maten er trygg og at dyrevelferden blir ivaretatt. Den gode dyrehelsen er blant annet en av hovedårsakene til at norsk husdyrproduksjon har Europas laveste forbruk av antibiotika, og med det lav forekomst av antibiotikaresistente bakterier. For å ivareta den gode posisjonen Norge har på dette området vil departementet også i 2017 legge vekt på forskning som bidrar til dette.

Bærekraftig og ressurseffektiv produksjon av mat vil kreve opprettholdelse og videreutvikling av grunnleggende kunnskap. Departementet vil også i 2017 legge vekt på forskning som gir kunnskap innen agronomiske fagområder og klimatilpasset produksjon, samt teknologi og kunnskap om produksjonsendringer som fører til utslippsreduksjoner. Videre er det også behov for kunnskap om utfordringer og muligheter for norsk landbruk i et endret klima, jf. også arbeidsgrupperapporten *Landbruk og klimaendringer* fra 2016. Tildelingen skal videre bidra til kunnskapsutvikling som sikrer god dyre- og plantehelse, og et landbruk som tar nødvendige hensyn til ressurser, natur og miljø.

Kunnskap og teknologiutvikling er viktig for å styrke konkurransevnen i skog- og trenæringen og for å utnytte skogens rolle i klimasammenheng. For å støtte opp under dette viderefører departementet forskningsinnsatsen på disse områdene. Det legges særlig vekt på teknologi- og produktutvikling som grunnlag for økt konkurransevne i skog- og trenæringen, samt kunnskap som bidrar til å utnytte skogens rolle i klimasammenheng.

Høy forskningsaktivitet er viktig for å opprettholde og styrke konkurransevnen i næringer som baserer sin produksjon på norske landbruksbaserte råvarer. Departementet viderefører sin forskningsinnsats rettet mot å øke konkurransekraften i næringsmiddelindustrien, herunder kunnskap som kan bidra til effektivisering og utvikling av nye produkter og tjenester.

Forventninger til samarbeid med andre aktører

Landbruks- og matdepartementet er opptatt av kommersialisering av forskningsresultater. Samarbeid mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge, forskningsinstituttene og SIVA er viktig for å øke innovasjonsgraden i sektoren. Videre legger departementet til grunn at det tilstrebes en god samordning med styret for fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og styret for forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA). Den næringsrelevante forskningen bør også støtte lokale og regionale innovasjonssystemer.

Landbruks- og matdepartementet er særlig opptatt av at de landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene øker sin deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid, ikke minst for å løse felles utfordringer i landbruket på tvers av landegrensene. Forskningsrådet skal fortsatt, gjennom aktivt og målrettet mobiliseringsarbeid, legge til rette for at norske landbruks- og matfaglige forskningsmiljøer øker sin deltakelse i Horisont 2020, ulike ERA- NET og aktuelle fellesprogrammer (JPI). Innsatsen på området landbruk, mat og klima skal sees i sammenheng med det europeiske fellesprogrammet JPI FACCE - Agriculture, Food Security and Climate Change. Departementet legger til grunn at Forskningsrådet avsetter tilstrekkelige administrative ressurser til å ivareta den internasjonale innsatsen.

Det skal arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid innenfor landbruksforskning. Nordisk komité for jordbruks- og matforskning (NKJ) støtter opp under forsknings- og innovasjonssystemene i de nordiske landene som en felles plattform for nordiske initiativ internasjonalt.

For oppfølging av Panoramastrategien og annet internasjonalt forskningssamarbeid, åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner, og forskningsformidling, vises det til tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet.

Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning

En målrettet politikktutforming med gode beslutninger for landbruks- og matsektoren krever kontinuerlig tilgang på oppdatert kunnskap. Sentralt i forskning for forvaltningen står Regjeringens ansvar for å sikre nok og trygg mat, god dyre- og plantehelse, god dyrevelferd, samtidig som det tas hensyn til miljø og klima. I tillegg vil bevaring av genetiske ressurser være viktig. Økonomiske forhold og utviklingstrekk som påvirker måloppnåelsen for sektoren og verdikjeden er viktig. Videre står landbrukets rolle og bidrag i lokal og regional utvikling og hvordan ulike drivkrefter påvirker utviklingen i landbruket, samt forholdet mellom landbruket og samfunnet for øvrig, sentralt.

For å støtte opp under forvaltningens behov for kunnskap, og som ledd i utvikling av landbrukets verdikjeder, er det behov for samfunnsfaglig forskning innenfor departementets prioriterte forskningsområder.

Forskningsrådet spiller en sentral rolle i å sikre god forskningsformidling, og vil på den måten bidra til at resultater fra forskning tas i bruk. I tillegg til generelle tiltak, forventes det at Forskningsrådet informerer departementet om resultater fra forskningen gjennom blant annet nyheter, samarbeid om nyhetssaker, møteplasser og dialog. Forskningsrådet skal, utover ordinær årsrapportering, levere en liste over sluttrapporterte prosjekter, inkludert populærvitenskaplig framstilling, to ganger årlig.

Flere undersøkelser viser store samfunnsøkonomiske gevinster ved å bedre tilgangen til forskningsresultater. Regjeringen har som mål at Norge skal være et foregangsland innen arbeidet med full åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner, og Forskningsrådet bes om å medvirke til at tilgangen på forskningsresultater øker.

En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre

Landbruks- og matnæringene i Norge står overfor store omstillinger, med et mål om økt matproduksjon på en kostnadseffektiv måte og under endrede klimatiske forhold. Nye muligheter innenfor bioøkonomien, økt bruk av tre, samt krav om bærekraftig matproduksjon i en globalisert verden, krever ny kunnskap og samspill på tvers av fagmiljøer. En effektiv og sterk instituttsektor er viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning, og faller inn under *Mål 4 Et velfungerende forskningssystem*.

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurranseevnen i hele verdikjeden for mat, tre, energi og tjenester, er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg av forskningsbasert kunnskap. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning er også viktig for å øke kvaliteten.

Det forventes at Forskningsrådet bidrar til at regjeringens ambisjoner for NIBIO nås. Arbeidet må sees i sammenheng med Forskningsrådets strategi for instituttsektoren.

Kap. 2.2 Styringsinformasjon

Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement.

Det vises videre til punkt 5 «Rapportering» i dette tildelingsbrevet, hvor det presiseres hvilke sektorpolitiske prioriteringer Landbruks- og matdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på i den departementsvise rapporten.

Kap. 3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2017

For 2017 stiller Landbruks- og matdepartementet følgende beløp til rådighet for Forskningsrådet:

Område	Kr
Kap. 1137 post 50 Forskningsaktivitet	260 555 000
Kap. 1137 post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m. m	184 727 000
Sum	445 282 000

Forskningsaktivitet over kap. 1137 post 50

For 2017 legges det opp til følgende fordeling på sentrale forskningsprogrammer:

Program	Kortnavn	Fordeling i mill. kroner
Bærekraftig verdiskaping i mat og biobaserte næringer	BIONÆR	215,069
Stort program energi	ENERGIX	25,195
Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	MILJØFORSK	5,250

Presiseringer av bevilgningen

Som en oppfølging av regjeringens bioøkonomistrategi *Kjente ressurser – uante muligheter* styrkes innsatsen rettet mot bioøkonomi med 20 mill. kroner.

Departementet viderefører bevilgningene til BIONÆR rettet mot økt matproduksjon på en kostnadseffektiv måte, tilpassing av produksjonen til et endret klima, næringsmiddelindustri, tjenester, samfunn/politikk og arealforvaltning, opptak og lagring av karbon i skog og i jord.

Innenfor tildelt ramme kan Forskningsrådet disponere inntil 10 mill. kroner for at norske miljøer skal få muligheten til å delta i forskningssamarbeidet i JPI FACCE, medberegnet kostnader knyttet til styremøte i Norge 2017. Departementet gir samtidig Forskningsrådet anledning til å se anvendelsen av disse midlene i sammenheng med midlene til BIONÆR-programmet på en måte som sikrer forsvarlig bruk og reduserer overføringene.

Forskningsinnsatsen i ENERGIX reduseres med 13,5 mill. kroner i 2017.

Departementet viderefører bevilgningen til FORREGION (tidligere Virkemiddel for regional FoU og innovasjon (VRI). Øvrige forpliktelser, herunder SAMANSVAR, videreføres i samsvar med Forskningsrådets nullvekstforslag for 2017.

Basisbevilgninger over kap. 1137 post 51

Bevilgningen over kap. 1137 post 51 omfatter basisbevilgninger til Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk senter for bygdeforskning og Veterinærinstituttet.

Den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene består av grunnbevilgninger og strategiske bevilgninger. Grunnbevilgningene består av en fast og en resultatbasert del. For primærnæringsinstituttene skal 2,5 pst. av grunnbevilgningsrammen benyttes til resultatbasert omfordeling i 2017. Inntil 30 pst. av basisbevilgningen på fordelingsarenaen for primærnæringsinstituttene kan benyttes til strategiske instituttsatsinger.

I praksis finansierer Landbruks- og matdepartementet hele basisbevilgningen til Veterinærinstituttet, og Forskningsrådet bør bidra til at Veterinærinstituttet i hovedsak disponerer basisbevilgningen innenfor departementets sektoransvar.

Prioritering av forskning for antibiotikaresistens

Regjeringen vil følge opp den nasjonale handlingsplanen mot antibiotikaresistens og legger derfor opp til å styrke forskningen innen antibiotikaresistens, gjennom å øke basisbevilgningen til Veterinærinstituttet med 3 mill. kroner.

Utbetalingsplan

Beløpet som tildeles i tråd med dette tildelingsbrevet blir overført til virksomheten etter følgende utbetalingsplan:

- Medio januar med kr 222 641 000
- Medio august med kr 222 641 000

Departementet ønsker å gi Forskningsrådet nødvendig fleksibilitet og bidra til effektiv ressursbruk. Forskningsrådet gis derfor fullmakt til å omfordele midler som følge av for eksempel forsinkelser i programoppstart. Behov for eventuelle omdisponeringer skal tas opp med departementet.

Orienteringssaker

Departementet har satt av 10,094 mill. kroner til husleiekompensasjon for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), herunder 1,914 mill. kroner i rammen til post 50 og 8,180 mill. kroner i rammen til post 51.

Kap. 4 Oppdrag fra departementet

Som en oppfølging og konkretisering av bioøkonomistrategiens overordnede føringer, skal Norges forskningsråd, Innovasjon Norge og Siva utarbeide en felles handlingsplan. Planen skal (i) omfatte forslag til bedre strukturering og samspill mellom relevante virkemidler innad i og på tvers av virkemiddelaktørene, (ii) sikre god balanse i virkemidler for FoU, demo, pilot og oppskalering, markedsorientering og internasjonalisering, (iii) legge grunnlag for kompetanseoverføring og læring på tvers og (iv) være plattform for effektiv gjennomføring og felles dialog med næringsliv og forskning. Planen skal kunne gjennomføres innenfor gjeldende budsjettammer.

BIONÆR, inkl. programmets forgjengere, har spilt en sentral rolle i å fremskaffe viktig kunnskap på landbruks- og matområdet de siste ti årene. For bedre synliggjøring av forskningsbasert kunnskap og forskningens bidrag til verdiskaping i norske biobaserte næringer, ser departementet behov for en statusrapport som gir oversikt over viktige resultater, beskrivelse av næringslivsdeltakelse, samt en vurdering av fremtidige kunnskapsbehov. Forskningsrådet vil være ansvarlig for utarbeidelsen av rapporten, men med bidrag fra relevante forskningsmiljøer. Avhengig av hva som blir den endelige innretningen på prosjektet settes det av inntil 1 mill. kroner til utarbeidelse av rapporten, som forventes ferdigstilt innen utgangen av 2017. Departementet ber Forskningsrådet komme med forslag til hvordan en slik rapport kan konkretiseres.

Forskning og innovasjon har vært satsingsområder for regjeringen, og det finnes en rekke virkemidler som kan bidra til økt FoU-innsats i skog- og trenæringen. Samtidig ser man at deler av næringen ikke har benyttet seg av ordningene i like stor grad som andre sektorer. Landbruks- og matdepartementet ønsker å se nærmere på omfanget av FoU-aktivitet i skog- og trenæringen, og hvordan denne kan økes. Departementet ber Norges forskningsråd bistå i dette arbeidet.

Kap. 5 Rapportering

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer.

Landbruks- og matdepartementet ber om rapportering på følgende sektorpolitiske prioriteringer: *Måltrettet bruk av midler til forskning og innovasjon, Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning og En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre.* De sektorpolitiske prioriteringene er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapporter.

Kap. 6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2017. Vårmøtet vil være konsentrert rundt Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i årsrapporten for 2016. Høstmøtet vil hovedsakelig være konsentrert om Forskningsrådets budsjettforslag for 2019 og utkast til tildelingsbrev for 2018.

Med hilsen

Kirsti Gustad (e.f.)
avdelingsdirektør

Anine Nørgren-Jahnsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kunnskapsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Riksrevisjonen